

RIGSPOLITIET

POLITI

14. juni 2005 **POLITIAFDELINGEN**

Polititorvet 14
1780 København V

Telefon: 3314 8888
Telefax: 3343 0006

E-mail: rpcha@politi.dk
Web: www.politi.dk

REDEGØRELSE

for foranstaltninger af navnlig forebyggende og kriminalpræventiv karakter, som kan iværksættes over for grupper af yngre personer, der giver anledning til uro og utryghed i lokalområder

I. Grupperelateret kriminalitet

I 2001 iværksatte Rigspolitiet et udviklingsprojekt, som havde til formål dels at belyse omfanget og karakteren af grupperelateret kriminalitet, dels at formidle erfaringer med og metoder til forebyggelse og bekæmpelse af denne form for kriminalitet.

Projektet blev gennemført af PLS RAMBØLL Management og Socialforskningsinstituttet i fællesskab.

En rapport fra projektet blev præsenteret på en konference afholdt af Rigspolitiet den 12. marts 2003. Rapporten er offentlig tilgængelig via www.politi.dk og indeholder bl.a. en analyse af forskellige gruppers karakteristika.

Grupper med kriminel adfærd angives i rapporten først og fremmest at være karakteriseret ved deres dynamik og foranderlighed. Grupperelateret kriminalitet er i øvrigt typisk et mandsdomineret fænomen. Personer med anden etnisk herkomst dominerer antalsmæssigt grupperne.

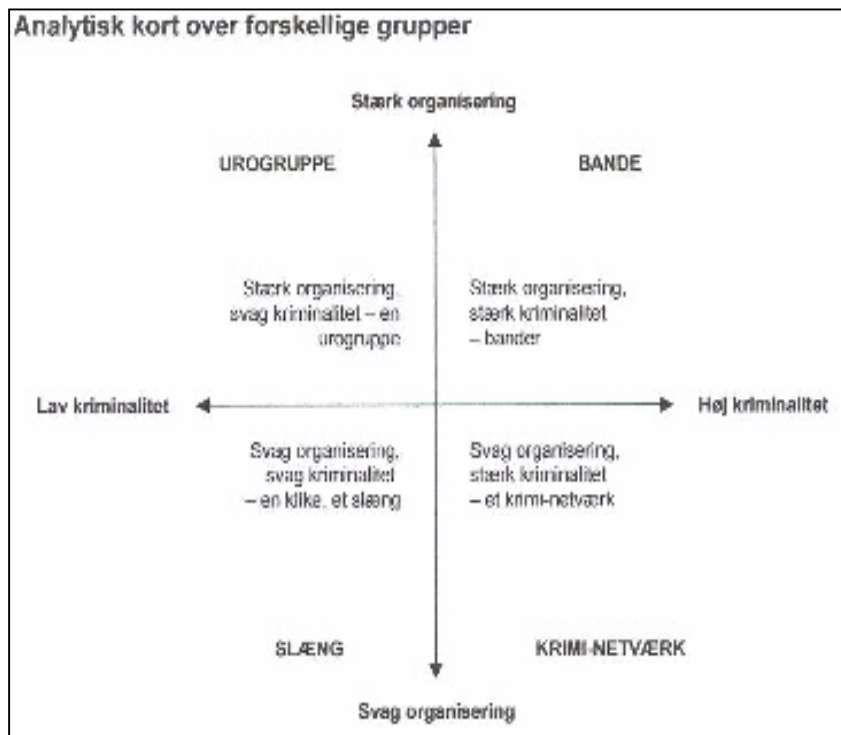
For så vidt angår betegnelsen af de forskellige former for grupper er det i rapporten anført, at begrebet *bande* alene bør anvendes i relation til grupper, der er forholdsvis veletablerede i deres struktur, organiseret i deres kriminelle adfærd, har en selvopfattelse som bande og gør brug af symboler for at udtrykke deres tilhørsforhold til banden. Rockergrupper og enkelte andre grupper kan ifølge rapporten karakteriseres som bander, men i øvrigt bør der udvises varsomhed med anvendelsen af dette begreb. Begrebet *gadebande* findes generelt at være en misvisende betegnelse.

Rapporten peger i øvrigt på, at det til en vis grad er muligt at sondre mellem tre forskellige typer af grupper med kriminel adfærd:

- *Slæng*, der generelt består af teenagere og enkelte i begyndelsen af tyverne, der ikke er specielt organiserede eller har identitet som en bande. Disse personer udøver typisk kriminalitet uden den store planlægning.
- *Urogrupper*, der generelt består af unge mellem 15 og 22 år gamle, der har en mellemgrad af organisering og en mellemgrad af identitet som bande. Deres kriminalitet er i overvejende grad spontan og uplanlagt, men der kan være udsving.
- *Krimi-netværk*, der generelt består af unge mellem 15 og 22 år, men også flere, som er ældre. Disse grupper er kendetegnet ved, at de består af flere personer, som har holdt sammen i en årrække uden den store udskiftning i personkredsen. Krimi-netværk udøver flere former for grov kriminalitet, herunder på tværs af politikredsgrænser.

Forskellige typer af grupper beskrives i rapporten grafisk på følgende måde:

Rapporten anfører endvidere, at det er vigtigt at differentiere strategien i forhold til typer af grupper - og dermed typer af problemer.

II. Strategi

I september 2000 udsendte Rigspolitiet - efter drøftelse i Styregruppen vedrørende efterforskningsstøttecentre samt grænseoverskridende, organiseret kriminalitet - en rundskrivelse til politikredsene vedrørende intensivt tilsyn med utilpassede unge, der giver anledning til uro og utryghed i lokalområder.

Rundskrivelsen indeholder bl.a. en strategi for intensivt politimæssigt tilsyn med utilpassede unge, der tager sigte på at sikre, at indsatsen foregår efter samme

overordnede principper i hele landet, idet der ved udmøntningen vil kunne tages hensyn til lokale forhold.

Side 4

Rundskrivelsen opfordrer politikredsene til at træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på:

1. Identificering af de utilpassede unge
2. Hurtig iværksættelse af SSP-indsats (samarbejde mellem skole, socialforvaltning og politi) m.v., hvorunder der eventuelt kan medvirke politifolk som støttepersoner
3. Gennemførelse af en fleksibel strategi, der tager sigte på konsekvent retshåndhævelse over for de mest belastede, således at der
 - a) dels iværksættes en intensiv ordenspolitimæssig indsats, hvor politiet er synligt for de utilpassede unge, og hvor politiet konsekvent udnytter retshåndhævende instrumenter, således at de utilpassede unge hindres mest muligt i deres uhensigtsmæssige adfærd,
 - b) dels iværksættes en målrettet efterforskningsmæssig indsats for at afdække den grovere kriminalitet.

Formålet med disse foranstaltninger skal være at lede de utilpassede unge ind på en mere regelret livsbane og isolere den hårde kerne af meget belastede personer, som er uimodtagelige for og virker hindrende for den øvrige indsats.

Den overordnede strategi vil fortsat danne grundlag for den politimæssige indsats overfor grupper af yngre personer, der giver anledning til uro og utryghed i lokalområder. Den grovere kriminalitet, der begås af sådanne grupper, vil dog fremover være omfattet af strategien for en forstærket indsats mod de kriminelle netværk og grupperinger, der begår alvorligere kriminalitet.

Det bemærkes, at der ved indsatsen overfor grupper af yngre personer, der giver anledning til uro og utryghed i lokalområder, bør fokuseres på såvel kernemedlemmer af disse grupper som medløbere og randgrupper, idet indsatsen i sagens natur differentieres og i videst muligt omfang gøres individorienteret.

III. Gennemførelse

Politikredsene er ansvarlige for planlægningen og gennemførelsen af den politimæssige indsats mod grupper af yngre personer, der giver anledning til uro og utryghed i lokalområder.

Den politimæssige indsats bør planlægges og gennemføres på grundlag af den overordnede strategi, idet den konkrete indsats tilpasses problemernes omfang og karakter samt de lokale forhold.

IV. anbefalinger

På baggrund af projekt-rapporten vedrørende grupperelateret kriminalitet samt de hidtidige erfaringer på området kan der opstilles følgende anbefalinger med henblik på indsatsen i de enkelte politikredse:

1) Fælles strategi

Det er vigtigt, at indsatsen er koordineret mellem kommune og politi. Ledelsen i politikredsen og i kommunen bør i fællesskab udvikle en strategi, der forholder sig til, hvordan problemerne bedst muligt forebygges og bekæmpes.

2) Synlighed

Politikredsens strategi og handlingsplan bør offentliggøres og formidles bredt ud i lokalsamfundet. Derved bliver det klart for alle aktører, hvilke principper indsatsen hviler på, hvilke tiltag der iværksættes, og hvem der er

aktører i indsatsen. Det vil - afhængig af lokalsamfundets befolkningssammensætning - kunne overvejes at oversætte strategien til flere sprog.

Side 6

3) Klare mål og succeskriterier

Det er væsentligt, at der udvikles klare mål og succeskriterier for indsatsen. Er målet eksempelvis at få skabt ro i et boligområde, eller er det at splitte en uroskabende gruppering ad, og hvilke succeskriterier kendetegner en sådan indsats?

4) Klarhed om opgave- og ansvarsfordeling

Fundamentet for en vellykket indsats er, at opgaverne er klart fordelt, og det er tydeligt, hvem der har ansvar for de enkelte dele af indsatsen. Dette gælder både internt i organisationen og eksternt i forhold til samarbejdspartnere.

5) Brug de unges eget netværk som en ressource

De unges netværk bør mobiliseres med henblik på at få de unge ud af en kriminel løbebane. Etablering af faste mødesteder for politi og de unge ville kunne danne grundlag for denne mobilisering.

6) Brug familierne i indsatsen

Det kan være en god idé at inddrage familierne i indsatsen. Det kan være i form af fædre- eller mødregrupper, der arbejder aktivt for at holde de unge ude af kriminalitet og konfrontationer med politiet.

7) Inddragelse af lokalsamfundet i indsatsen

Flere politikredse har haft succes med at inddrage lokalsamfundet. Det kan være i form af samarbejde med indvandrerforeninger, boligforeninger, sportsforeninger eller borgerforeninger samt ved afholdelse af tema-møder og gennemførelse af kampagner. Det er imidlertid vigtigt i dette samarbejde

at have tålmodighed og finde de rette personer og foreninger at samarbejde med.

Side 7

8) Respekt

Det er vigtigt, at politiet forsøger at forstå de unge og deres baggrund, herunder kende deres navne, vide hvad de laver, kende familien (måske have været på besøg) og kende deres venner. Grundlæggende handler det om at respektere de unge som mennesker, hvilket ikke er det samme som at respektere deres adfærd.

9) Brug indsamlet viden systematisk

Den generelle viden om et lokalsamfunds demografiske og sociale sammensætning er vigtige indikatorer for, hvordan de kriminalpræventive ressourcer skal anvendes. Der er en tæt sammenhæng mellem socioøkonomiske levevilkår og kriminalitet.

10) Brug nærpolitiet og SSP-samarbejdet

Nærpolitiet og SSP-samarbejdet bør anvendes målrettet som led i indsatsen. Det kan i den forbindelse overvejes at udbygge SSP-samarbejdet yderligere, således at anbringelsesinstitutioner m.v. for unge inddrages. Endvidere bør nærpolitiet integreres ved løsningen af alle former for politiopgaver i de relevante nærområder, således at nærpolitiet ikke fremstår som isolerede politienheder.

Politikredsene bør i øvrigt være opmærksomme på politilovens bestemmelser om orden og sikkerhed, der bl.a. giver mulighed for at udstede påbud med henblik på at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden.

Endvidere bør politikredsene løbende overveje mulighederne for anvendelse af videoovervågning som led i den tryghedsskabende indsats.

V. Kriminalpræventive foranstaltninger

Side 8

Det Kriminalpræventive Råd kan efter omstændighederne yde bistand til politikredsene i forbindelse med indsatsen overfor grupper af yngre personer, der giver anledning til uro og utryghed i lokalområder.

Generelt har Det Kriminalpræventive Råd peget på vigtigheden af,

- at det lokalpolitiske niveau er direkte involveret og deltager i den kriminalpræventive indsats,
- at der er opbygget et beredskab til at tage sig af de politimæssige problemer, som vil opstå uanset den kriminalpræventive indsats, og
- at der er opbygget en tradition i lokalområdet for netværksbaseret samarbejde.

For så vidt angår indsatsen overfor grupper af yngre personer, der giver anledning til uro og utryghed i lokalområder, har Det Kriminalpræventive Råd i øvrigt peget på vigtigheden af,

- at der arbejdes på *gadeplan*, idet mange af de unge ikke er en del af det etablerede system
- at der arbejdes *målorienteret*, f.eks. med henblik på, at de unge kommer i uddannelse eller arbejde,
- at indsatsen er *helhedsorienteret, koordineret og inddrager alle relevante myndigheder*,
- at *forældre* delagtiggøres og ansvarliggøres,
- at der arbejdes med *hele den relevante gruppe*,
- at det pædagogiske arbejde er præget af *konsekvens og faste rammer*,

- at der etableres *dialog* med de unge om løsningen af de kriminalitetsproblemer, som de selv er en del af, og
- at *tosprogede medarbejdere og medarbejdere med særligt kulturkendskab* inddrages i nødvendigt omfang.

Side 9

Endvidere har Det Kriminalpræventive Råd fremhævet følgende kriminalpræventive indsatsmuligheder overfor yngre personer, der giver anledning til uro og utryghed i lokalområder:

1) Konfrontation og konsekvens

Målgruppen for denne indsats er unge, der typisk falder uden for det etablerede institutions-, forenings- og arbejdsliv, og som er i konflikt med beboerne i området, hvilket giver anledning til uro og utryghed. De unges opfattelse af, hvad der er acceptabelt, adskiller sig fra de øvrige beboeres. Dette handler foruden kriminalitet om holdning til f.eks. støj, normer for hilsen, ulempe og chikane ved tilråb, knallertkørsel på stier og fortove, hærværk på fælles lokaler og faciliteter. Ved en konfronterende indsats af f.eks. nærpolti, SSP-konsulent eller den opsøgende medarbejder stoppes de unge. Der sættes grænser og siges fra på det omgivende samfunds vegne. Samfundets fælles normer bliver formildet på en måde, så de unge lærer at respektere, hvad der er alment accepteret og almindelig medmenneskelig omgangsform. Størst effekt opnås, når de forskellige aktører (f.eks. nærpolitiet, SSP-konsulenter, administratorer og beboervalgte i boligsektoren) samarbejder om en fælles holdning ("nultolerance"). Indsatsen baserer sig både på et konfronterende og et opdragende element. Sidstnævnte kan handle om information om regler, som forældrene ikke kender til, samt om opfordring til at etablere eller fastholde job- eller uddannelseskontakt. Mulighederne for at opnå succes er i høj grad afhængig af de personlige relationer og den tillid, der er mellem myndigheder, erhvervslivet, uddannelsesstederne og de unge.

2) Opsøgende indsats

En opsøgende ansigt-til-ansigt relation, der skaber dialog mellem børn og unge og det etablerede system, har vist sig effektiv, herunder særligt med henblik på at anvise alternative veje til en ellers potentiel destruktiv adfærd. Målgruppen er socialt isolerede børn og unge – det vil sige børn og unge, der en stor del af tiden er overladt til sig selv, og som mangler voksenkontakt. Mange kommer fra familier med begrænsede ressourcer eller har indvandrerbaggrund.

Den opsøgende medarbejder kan være mægler i konflikter mellem unge og øvrige beboere eller andre unge samt være bindeled til klubber, skole, idrætsforeninger mv. Det er afgørende, at der er dialog og tillid.

3) Forøget psykisk ejerskab til bebyggelse eller lokalområde

Boligområdernes eller lokalområdernes fysiske form og udseende har en betydning for omfanget af kriminalitet og beboernes oplevelse af tryghed. Endvidere kan beboerinddragelse ved fysiske forbedringer være med til at styrke beboernes ejerskabsfølelse og samtidig øge den sociale kontrol samt opmærksomheden i forhold til andre. Et stærkere tilhørsforhold til boligområdet vil desuden ofte medføre større interesse i at deltage aktivt i områdets udvikling. Også udsatte unge kan med fordel inddrages i projekter eller delprojekter i forhold til bestemte fysiske faciliteter, som de særligt har interesse i. Det vil ofte bidrage til ansvarligheden overfor hele området og til kontakten med andre beboere.

4) Udvikling af børn og unges adfærd i tilfælde af konflikter

Arbejdet med konfliktløsning og udvikling af sociale kompetencer bør i relevant omfang indgå i de enkelte skolers strategi og udvikling.

De hidtidige erfaringer har vist,

- at undervisning i konflikthåndtering påvirker elevernes adfærd i en positiv og konstruktiv retning i forhold til konfliktløsning, og
- at et målrettet arbejde med konfliktløsning, mægling og udvikling af sociale kompetencer efterlader sig tydelige spor i skolernes sociale liv og kultur samt styrker handlekompetencen i forhold til konfliktløsning hos såvel lærere, pædagoger og elever.

Af mulige nye kriminalpræventive initiativer har Det Kriminalpræventive Råd peget på følgende, hvor der efter omstændighederne vil kunne iværksættes forsøgsordninger:

5) Forstærket indsats for at inddrage forældre med anden etnisk baggrund i de frivillige forebyggende indsatser

En styrkelse af tilstedeværelsen af troværdige voksne med større indsigt i og relation til de unges kultur og normer vil kunne bidrage konstruktivt til at nedbringe uroen i det offentlige byrum og til at styrke mulighederne for tidlig intervention.

Indsatsen bør primært rettes mod forældre i større byområder, hvor det indtil videre ikke er lykkedes i særlig grad at sikre en voksenrepræsentation i de frivillige forebyggende indsatser.

6) Mentorordninger

Erfaringer peger i retning af, at en mentorordning under de rigtige betingelser kan bidrage positivt til at hjælpe en kriminel ung videre.

Mentoren har til opgave at hjælpe den unge ud af kriminalitet og anden uhensigtsmæssig adfærd. Mentoren skal som sådan primært fungere som rollemodel og inspirator for den unge med henblik på at motivere den unge til et karriereskift.

7) Gademægling

Side 12

Erfaringer fra Norge har vist, at et målrettet arbejde med gademægling vil kunne stimulere unge til at finde brugbare alternativer til vold.

Indsatsen består af tre faser. I første fase arbejdes der med at øge kompetencen indenfor konflikthåndtering (uddannelse af mæglere). I den næste fase fokuseres der på udvikling af netværk, og i tredje fase koncentrerer indsatsen om at tilrettelægge mægling mellem især grupper af marginaliserede unge og eksempelvis boligforeninger, virksomheder (detailhandlere, indkøbscentre m.v.) og privatpersoner, som oplever konflikter med de unge.

Gademægling vil med fordel kunne forankres i SSP-samarbejdet, således at rekruttering af mæglere sker fra den kreds af ressourcepersoner, som allerede har andel i de forebyggende indsatser. *Center for Konfliktløsning* i København arbejder i øvrigt med kursus-virksomhed indenfor netop ”mægling og konflikthåndtering”.

